

Загорулько Марина Олександрівна

викладач кафедри іноземних мов

Київський національний університет

технологій та дизайну (м. Київ)

РЕАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ МАРШРУТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Індивідуалізація самостійної навчальної діяльності майбутніх перекладачів протікає у певних дидактичних умовах. Розробка індивідуальних освітніх маршрутів на основі застосування сучасних інформаційних технологій є однією з умов індивідуалізації навчальної діяльності майбутніх перекладачів.

Ідея індивідуалізації освітнього процесу ґрунтується на ідеї «навігації» руху в освітньому просторі: студент здійснює ревізію своїх професійних інтересів та освітніх потреб, а також можливостей закладу вищої освіти. Винайдені точки перетинання перетворюються на орієнтири для подальшого відбору змісту професійної освіти, що міститься в освітніх програмах, навчальних дисциплінах, модулях і курсах, а також з'ясовуються й визначаються послідовності їх засвоєння. Усе це може бути реалізовано через забезпечення вибору та створення умов для реалізації індивідуальних освітніх маршрутів (освітніх траєкторій) студентів. Розробка на прогностично-гіпотетичному рівні цих маршрутів (траєкторій), або можна говорити про визначення певних індивідуальних освітніх стратегій, передбачає та потребує урахування індивідуальних особливостей особистості суб'єктів навчання (а в нашому випадку, це надто важливо, коли йдеться про індивідуалізацію саме самостійних способів набуття знань, умінь, навичок та відповідних компетенцій і компетентностей), їх запитів, можливостей та інтересів. Суб'єкта навчання маємо розглядати як активного носія суб'єктного (індивідуального) досвіду. Тут потрібно згадати, що в контексті сучасної переорієнтації знаннево-

орієнтованої парадигми навчання у вищій школі на компетентнісно-орієнтовану, таку, що забезпечує не просто результат, а результат функціональний, тобто наявність сформованих і розвинених компетенцій і компетентностей у суб'єкта навчання (а ширше, суб'єкта освіти), набутий суб'єктний досвід, а точніше функціональний суб'єктний досвід виявляється чи не найголовнішим складником у структурі професійної компетентності в цілому та кожної супідрядної компетентності зокрема.

Побудова навчання за індивідуальним освітнім (навчальним) маршрутом стає цілком реальним завданням в умовах кредитно-модульної системи. Такий маршрут здійснювати навчальний процес з особистісно орієнтованих позицій. В. Слободчиков і Є. Ісаєв в значенні слова «особистість» виділяють два основних сенсу. «Один, найбільш очевидний, – розбіжність власних характеристик людини, її особи зі змістом ролі, яку він виконує. Інший зміст – соціальна типовість зображуваного персонажа, його відкритість іншим людям» [3, с. 342-343]. Вченими доведено, що для розуміння істоти особистості визначальне значення має вибір, прийняття і виконання людиною певних соціальних дій, внутрішнє до них ставлення. Людина як особистість вільно і усвідомлено приймає ту чи іншу соціальну роль, усвідомлює можливі наслідки своїх дій щодо її здійснення і приймає всю повноту відповідальності за їх результати. «Поняття особистості фіксує соціально значущі якості людини, описує включеність індивіда в систему соціальних зв'язків і відносин в групах і спільнотах. Особистість є персоніфікація, уособлення суспільних відносин» [4, с. 354]. Особисті цінності, свобода, самостійність, гідність, перспективи, стратегія життя і цілі становлять психологічні утворення особистості.

Важливою особливістю сучасної психології є тенденція вивчення структури особистості та її окремих підструктур в їх функціонального взаємозв'язку. Б. Ананєв писав: «Структура особистості поступово складається

в процесі її соціального розвитку і є, отже, предметом цього розвитку, ефектом всього життєвого шляху людини .... При структурному вивченні цього розвитку обов'язково поєднується з дослідженням різних видів взаємозв'язків між самими компонентами» [1, с. 305].

Зазначаємо, що поняття «індивідуальний освітній маршрут» як педагогічна, чи суто дидактична категорія, активно досліджується (О. Акулова, І. Лов'янова, Л. Князькова, М. Соколова, А. Хуторський та ін.).

В. Беличенко на основі узагальнення теоретичних напрацювань попередників пропонує своє визначення індивідуального освітнього маршруту, яке представляє у такій редакції: «індивідуальний освітній маршрут студента втілюється в індивідуальному просуванні в освітньому просторі: студент здійснює ревізію своїх професійних інтересів та освітніх потреб, а також можливостей вишу, і винайдені точки перетинання стають орієнтирами для відбору змісту професійної освіти, що міститься в освітніх програмах, навчальних модулях, дисциплінах, практиках і курсах за вибором, і визначення послідовності й темпів їх засвоєння за умови координаційної, організаційної, консультувальної ролі викладача» [2, с. 48].

Реалізація індивідуальних освітніх маршрутів ставить суб'єктів навчання в умови, коли в студентів активізуються певним чином освітні потреби, що відповідають їх індивідуальності, і, як наслідок, виявляється самостійність, цілеспрямованість, ініціатива. До засобів, що уможливають створення таких умов, відносяться методи та прийоми навчання:

- створення й розв'язання проблемних ситуацій;
- вирішення міждисциплінарних задач з метою розкриття індивідуальних задатків;
- підвищення особистісної значущості змісту освіти;
- розв'язання соціально-значущих задач, спрямованих на формування відповідальності за країну, суспільство, власне життя та професійну

- кар'єру (за висловом М. Левіної, «соціально напружений зміст освіти»);
- формування аутопсихологічної компетентності, що дає змогу студенту пережити з найменшими втратами життєві кризи, використовуючи свої індивідуальні можливості, побачити та зрозуміти причини, що перешкоджають або навпаки сприяють індивідуальному розвитку особистості.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания [Текст] / Б. Г. Ананьев. – М.: Мысль, 1979. – 334с.
2. Беличенко В. В. Развитие индивидуальности студентов в образовательном процессе вуза с использованием информационно-педагогических ресурсов ФГОС ВПО / В. В. Беличенко. – Режим доступа : http://obrazovanie21.narod.ru/Files/2014_3_149-154.pdf
3. Слободчиков В. И. Основы психологической антропологии. Психология человека: Введение в психологию субъективности [Текст]: учеб. пособие для вузов / В. И. Слободчиков, Е. И. Исаев.- М.: Школа - Пресс, 1995. – 384 с.
4. Философский энциклопедический словарь / [гл. ред.: Л. Ф. Ильичёв, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалёв и др.]. – М. : Сов. энциклопедия, 1983. – 840 с.